

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

**FEDERALNOG MINISTARSTVA RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA
MOSTAR**

na dan 31.12.2008. godine

Broj: 21 /09

Sarajevo, maj 2008. godine

**MENADŽMENTU
FEDERALNOG MINISTARSTVA RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA MOSTAR****NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE****Osnova za reviziju**

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta** za 2008. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2008. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prijevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Ministarstva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni, odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. ne možemo potvrditi da su prilikom dodjele sredstava tekućeg „Transfera za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ dosljedno primjenjeni utvrđeni kriteriji za dodjelu sredstava tekućih transfera iz usvojenog Programa utroška sredstava tekućih transfera za 2008. godinu, od strane Vlade FBiH u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta FBiH za 2008. godinu. (tačka 5.4. Izvještaja);**
- 2. ne može se potvrditi da je uspostavljen adekvatan nadzor nad namjenskim korištenjem dodijeljenih sredstava korisnicima poticaja tekućih transfera „Transfer za poticaj razvoja poduzetništva i obrta“ za 2007. godinu, obzirom da je Komisija u slučajevima gdje je krajnjim korisnicima poticaja odobreno manje od 50% traženih sredstava za finansiranje projekata prihvatila kao pravdanje i ulaganje sredstava u namjene koje**

nisu bile predviđene projektom, ali su u djelokrugu rada korisnika poticaja. (tačka 5.4. Izvještaja);

3. sredstva u visini od 2.000.000 KM isplaćena Razvojnoj banci FBiH za formiranje komisije kreditne linije koja će se koristiti na revolving osnovi za finansiranje Pilot programa „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta, nisu evidentirana u Glavnoj knjizi trezora u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžetu FBiH. (tačka 5.4. Izvještaja).

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta po svim bitnim pitanjima, prikazuju istinito i objektivno, stanje imovine i obaveza na dan 31. decembra 2008. godine, rezultate poslovanja i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskoga izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta u 2008. godini osim za napomene navedene u tačkama 1 i 3. u prethodnom pasusu je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo: 22.05.2009. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec

S A D R Ž A J

1. UVOD	1
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3. REZIME	1
4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.GODINU	2
5. NALAZI I PREPORUKE	2
5.1 Sistem internih kontrola	2
5.2 Budžet za 2008. godinu	3
5.3 Tekući rashodi	3
5.3.1 Izdaci za materijal i usluge	3
5.4 Tekući transferi	4
6. KOMENTAR	8
Tabela br. 1.	1
Izvršenje proračuna Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta na dan 31.12.2008. godine	1

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA FEDERALNOG MINISTARSTVA RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA za 2008. godinu

1. UVOD

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (u daljem tekstu Ministarstvo) osnovano je Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima Federalne uprave («Sl. novine F BiH», broj 13/03, 38/05, 2/06, 08 /06 i 61/06). Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije koji se odnose na: podsticanje razvoja, poduzetništva i obrta, davanje potpore za primjenu inovacija i uvođenja savremenih tehnologija u oblasti poduzetništva i obrta, povećanje udjela poduzetništva i obrta u ukupnoj privredi, organiziranje institucija za poduzetništvo i stvaranje poduzetničke infrastrukture, osposobljavanje poduzetnika i obrtnika kroz redovno i dopunsko obrazovanje i drugi poslovi utvrđeni zakonom.

Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji broj: 01-02-256/05, 01-02-269/06, 01-02-794/06 i 01-02-507/07, na koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dala saglasnost, Odlukom V. broj: 449/2007 od 27.06.2007.godine

Broj zaposlenih u Ministarstvu na dan 31.12.2008. godine je bio 38, Budžetom za 2008. godinu odobrena su sredstva za 38 zaposlenika, dok je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovano 45 izvršilaca.

Sjedište Ministarstva je u Mostaru, u ulici Stjepana Radića 33.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Ministarstva za 2008.godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Ministarstva na dan 31.12.2008. godine, izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od novembra 2007.godine do maja 2008. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Ministarstva za 2008.godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- **Potrebno je dopuniti Pravilnik o internoj kontroli u dijelu definisanja kontrolnih postupaka, postupaka procjene rizika, informisanja, komunikacije i nadgledanja.**
- **Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila, kao i praćenje uspostavljenog sistema internih kontrola, radi prilagodavanja i unapređenja samog sistema internih kontrola poslovanja Ministarstva i uspostaviti kontrolne aktivnosti u dijelu tekućih transfera.**

- Potrebno je nastaviti aktivnosti vezane za realizaciju Ugovora broj 05-14-1139/07-2 od 31.12.2007. godine o izradi projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji BiH zaključenog sa firmom Inženjerski biro d.d. Zagreb, kao i Anexa broj 92/08 od 30.10.2008. godine u cilju realizacije istog.
- Ugovore o djelu zaključivati u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu navedenu oblast, a isplate za vanjske saradnike vršiti na osnovu prethodno sklopljenih ugovora za te poslove.
- Potrebno je da se prilikom dodjele sredstava tekućih transfera dosljedno primjenjuju kriteriji utvrđeni Programom utrška sredstava tekućih transfera donesenih u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta u FBiH. Potrebno je da se prijem podnesenih zahtjeva za poticaj vrši u skladu sa članom 15. Pravilnika o kancelarijskom poslovanju.
- Potrebno je poduzeti aktivnosti sa Razvojnou bankom FBiH u cilju realizacije sredstava u skladu sa potpisanim Ugovorom o komisionim poslovima od 07.11.2008. godine.
- Potrebno je u saradnji sa Federalnim ministarstvom finansija poduzeti aktivnosti u dijelu odgovarajućeg evidentiranja plasiranih sredstava po osnovu Programa „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ (pilot program) kao i načina evidentiranja praćenja povrata datih sredstava.
- Potrebno je izvršiti uvid u dokumentaciju o izvršenom nadzoru nad namjenskim utroškom sredstava „Transfera za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ za 2007. godinu od strane Komisije u dijelu opravdanosti odobravanja prenamjene korisnicima poticaja kojima je odobreno manje od 50% traženih sredstava, sačiniti izvještaj i o tome obavijestiti menadžment Ministarstva.
- Potrebno je da se u skladu sa članom 15. Zakona o poticaju razvoja male privrede ostvari adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom sredstava datih poticaja za 2008. godinu od strane korisnika poticaja.
- Potrebno je da Komisije za praćenje implementacije dodijeljenih finansijskih sredstava „Transfer za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ za 2007. godinu do ugovorom utvrđenih rokova od strane korisnika poticaja zahtjeva kompletnu dokumentaciju, a nakon isteka roka za dostavljanje iste u što kraćem roku nastave aktivnosti na poduzimanju adekvatnih mjera u cilju povrata datih poticaja.

4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.GODINU

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2008. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, konstatovali smo da je Ministarstvo postupilo po preporukama, datim nakon obavljene revizije finansijskih izvještaja za 2007. godinu u dijelu ranijeg obavljanja pripremnih radnji za pokretanje postupka javnog oglašavanja i izbora korisnika transfera za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta kao i dodjele sredstava u cilju njihovog efikasnijeg korištenja.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola

Procjena funkcionisanja sistema internih kontrola je izvršena radi sticanja uvjerenja da li su u Ministarstvu uspostavljene interne kontrole, kao i da li osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonima i propisima, pouzdanost finansijskog izvještavanja, ekonomično, efikasno i efektivno trošenje i zaštitu javnog novca. Menadžment je odgovoran za uspostavljanje i primjenu sistema internih kontrola.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji predstavlja osnovni i najvažniji pisani akt koji čini osnov i sastavni dio internih kontrola, a opisima poslova i radnih zadataka utvrđena je horizontalna i vertikalna odgovornost, komunikacija i informisanje u Ministarstvu. Ovim Pravilnikom je sistematizovano 45 radnih mjesta, a na dan 31.12.2008. godine, bilo je uposleno 38 izvršilaca. Ministarstvo je u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika donijelo sve pisane procedure. Uvidom u Pravilnik o unutarnjoj organizaciji utvrđeno je da nije predviđena mogućnost prijenosa ovlaštenja ministra

na druge uposlenike, međutim na osnovu prezentirane dokumentacije konstatovano je da je vršen prenos ovlaštenja, a u aktima se pozivalo na član 56. Zakona o organizaciji uprave u FBiH.

Ministarstvo je donijelo Pravilnik o internoj kontroli. Uvidom u isti konstatovano je da za dio aktivnosti nisu dovoljno razrađeni kontrolni postupci i postupci nadgledanja. Također, nije izvršena procjena rizika, niti su utvrđeni interni kontrolni postupci za pojedine procese poslovanja za koje je trebalo utvrditi stepen rizika, kao i postupke nadgledanja, a koji su bitni za realizaciju osnovne aktivnosti Ministarstva.

Poštivanjem usvojenog Kodeksa ponašanja sa prihvatljivom praksom, sukobom interesa i očekivanim standardom etičkog ponašanja stvoreni su uslovi za izgrađivanje etičke vrijednosti menadžmenta i uposlenika. U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji rada utvrđeno je da Sektori redovnim mjesečnim izvještajima o radu izvještavaju ministra o realizaciji planiranih zadataka. Vršiti se redovno godišnje ocjenjivanje uposlenika i na osnovu toga i unapređenja. Stručno usavršavanje se vrši putem raznih seminara i simpozijuma.

Iako je Ministarstvo donijelo naprijed navedene akte i njima definisalo postupke ponašanja, tokom revizije za 2008. godinu utvrdili smo određene propuste u dosljednoj primjeni donesenih akta i to: Pravilnika o kancelarijskom poslovanju i Uputstva o kolanju i čuvanju dokumentacije u dijelu prijema i signiranja kao i zavođenja ulazne pošte u knjigu protokola. Također, Pravilnikom o poklonima i reprezentaciji kao reprezentacija predviđeni su pokloni u novčanom obliku poslovnim partnerima i isplate za blagdane i darove djeci što se ne može smatrati izdacima za reprezentaciju, kao ni potvrditi da je isplata ove vrste izdataka usaglašena sa zakonskim i ostalim propisima.

Internu reviziju ovog Ministarstva vrši Federalno ministarstvo finansija, u skladu sa Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika donesenim od strane Federalnog ministarstva finansija, kao i Odlukom Vlade FBiH o utvrđivanju korisnika proračuna FBiH za koje će internu reviziju vršiti Federalno ministarstvo finansija. U 2008. godini Federalno ministarstvo finansija je izvršilo reviziju i sačinilo Izvještaj o obavljenoj internoj reviziji finansijskih izvještaja na dan 31.12.2007. godine broj 13-49-1677/08 od 07.05. 2008. godine.

5.2 Budžet za 2008. godinu

U Godišnjem iskazu o izvršenju Budžeta ukupni izdaci su 11.647.073 KM ili 2,11% manje od ukupno odobrenih operativnim budžetom na dan 31.12.2008. godine. Uporedbom podataka zakonski odobrenog Budžeta sa raspoloživim sredstvima utvrđeno je da je izvršeno umanjeње raspoloživih sredstava u iznosu od 193.483 KM. Prema iskazu odgovorne osobe umanjeње je izvršeno od strane Federalnog ministarstva Potrebno je dopuniti Pravilnik o internoj kontroli u dijelu definisanja kontrolnih postupaka, postupaka procjene rizika, inforimisanja, komunikacije i nadgledanja.

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila, kao i praćenje sistema internih kontrola, radi prilagođavanja i unapređenja samog sistema internih kontrola poslovanju Ministarstva i uspostaviti kontrolne aktivnosti u dijelu tekućih transfera.

finansija, a Ministarstvo ne raspolaže sa dokumentacijom koja potvrđuje navedeno umanjeње. Struktura navedenih izdataka je data u Tabeli br.1.

5.3 Tekući rashodi

5.3.1 Izdaci za materijal i usluge

Na poziciji **ugovorenih i drugih posebnih usluga** realizovan je iznos od 207.750 KM. Na poziciji ugovorenih usluga „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ evidentiran je izdatak u visini od 110.260 KM, koji se prema predočenoj dokumentaciji odnosi na isplatu po osnovu Ugovora broj 05-14-1139/07-2 od 31.12.2007. godine o izradi projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji BiH“. Ugovor je zaključen između Ministarstva i Inženjerskog biroa d.d. Zagreb, Republika Hrvatska, na iznos od 298.000 bez obračunatog PDV-a. Ugovorom je definisano da će se obračunati PDV u visini od 50.660 KM uplatiti putem poreznog punomoćnika pružaoca usluga u Bosni i Hercegovini o čemu će ugovorni organ biti obavješten. Istim ugovorom je utvrđeno da će Ugovorni organ u roku od 15 dana od dana zaključivanja ovog Ugovora pružaocu usluga platiti avans u visini od 70% ugovorene vrijednosti

odnosno 208.600 KM, a da će poslovi biti završeni do 30.11.2008. godine. Uvidom u predočenu dokumentaciju konstatovano je da u toku 2008. godine izvršena uplata u visini od 20% ugovorene vrijednosti projekta na osnovu ispostavljene fakture u visini od 59.600 KM, od čega se na iskazani PDV-odnosi 8.660 KM. Međutim na osnovu prezentirane dokumentacije konstatovano je da je po navedenom ugovoru, a na temelju Rješenja Uprave za indirektno oporezivanje o registraciji poreznog obaveznika Inženjerski biro d.d. Zagreb putem poreznog punomoćnika TMTI TRADE d.o.o. Grude izvršena uplata cjelokupnog PDV-a u visini od 50.660 KM, a uz nalog za knjiženje nije priložen dokument koji potvrđuje osnovanost stvaranja obaveze. Obaveza za PDV je stvorena unosom u trezorsku aplikaciju 21.08.2008. godine, a obaveze po sklopljenom ugovoru nisu bile završene.

Uvidom u dokumentaciju koja je dostavljena uz očitovanje na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji utvrđeno je da je zaključen Anex broj 92/08 od 30.10.2008. godine kojim se vrijeme izvršenja poslova produžava do 30.01.2009. godine. Prema izjavi ovlaštene osobe projekt je završen i dostavljen Ministarstvu koji je isti uputio u dalju proceduru.

Potrebno je nastaviti aktivnosti vezane za realizaciju Ugovora broj 05-14-1139/07-2 od 31.12.2007. godine o izradi projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji BiH zaključenog sa firmom Inženjerski biro d.d. Zagreb, kao i Anexa broj 92/08 od 30.10.2008. godine u cilju realizacije istog.

Također, uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je na izdacima za rad u Komisijama u decembru isplaćena naknada u visini od 9.225 KM. Na ovoj poziciji evidentiran je izdatak po Rješenju broj 05-14-814/08 od 16.12.2008. godine Komisiji o isplati naknade za davanje mišljenja o Nacrtu projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji BiH. Naknada je isplaćena grupi stručnjaka (ukupno 7) za davanje mišljenja o Nacrtu projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji BiH“. Isplata je izvršena spoljnim saradnicima bez prethodno sklopljenih ugovora o djelu što je bila obaveza u skladu sa zakonskim propisima.

Ugovore o djelu zaključivati u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu navedenu oblast, a isplate za vanjske saradnike vršiti na osnovu prethodno sklopljenih ugovora za te poslove.

5.4 Tekući transferi

Tekući transferi (transfer za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta) su u Budžetu za 2008. godinu, planirani u iznosu od 10.000.000 KM, a ostvareni u iznosu od 9.984.500 KM. U skladu sa članom 9. Zakona o poticaju razvoja male privrede utvrđeno je da su nosioci razvoja male privrede u smislu ovog Zakona Vlada FBiH i ovo Ministarstvo. Sredstva za provođenje Programa razvoja se osiguravaju u visini do 2% iz budžeta FBiH. Program razvoja male privrede za FBiH, na prijedlog ovog Ministarstva, donosi Vlada FBiH. Godišnjim programom poticaja Vlada FBiH na prijedlog Ministarstva utvrđuje prioritete poticaja u skladu sa raspoloživim sredstvima. Ministarstvo je donijelo Pravilnik o postupcima u provedbi programa razvoja male privrede.

Uvidom u predočenu dokumentaciju utvrđeno je da je Ministarstvo u skladu sa članom 43. Zakona o izvršenju budžeta za 2008. godinu u januaru sačinilo Program utroška sredstava tekućih transfera (u daljem tekstu Program) i uputilo prijedlog Odluke o usvajanju istog Vladi FBiH. Od strane Vlade FBiH donesene su odluke o usvojenju Programa utroška dijela sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava „Transfer za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ u iznosu od 8.000.000 KM putem dodjele Grant sredstava i Programa „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ (pilot program) u iznosu od 2.000.000 KM.

Uvidom u dokumentaciju vezano za realizaciju transfera koji se realizovao putem granta konstatovano je da je isti realizovan putem javnog poziva za prijavu aplikacija za izbor korisnika transfera za poticaj razvoja poduzetništva i obrta. **Grant sredstvima poticano je osam vrsta projekata, a putem Javnog poziva raspisani su slijedeći LOT-ovi:**

- LOT-1 Manifestacije i stručne publikacije od značaja za FBiH (prijavljeno 36 odobreno 21 korisnika),
- LOT-2 Projekt inovacije 2008. godine u BIH (prijavljeno 22 odobreno 6 korisnika),
- LOT-3 Izgradnja poduzetničke infrastrukture (prijavljeno 59 odobreno 32 korisnika),
- LOT-4 Razvojni obrtničkih komora (prijavljeno 14 odobreno 11 korisnika),

- LOT-5 Potpora transfera tehnologija i znanja, te osiguranja sistema kvalitete za subjekte male privrede (prijavljeno 36 odobreno 14 korisnika),
- LOT-6 Poticaj poduzetništva mladih (prijavljeno 157 odobreno 84 korisnika),
- LOT-7 Poduzetništvo po projektima GENDER CENTRA (prijavljeno 215 odobreno 88 korisnika),
- LOT-8 Opstanak i rast subjekata male privrede (MSP-a) stari zanati, obrtnici i pravne osobe (prijavljeno 1.528 odobreno 732 korisnika),

Na Javni poziv apliciralo je 2.067 potencijalni korisnika poticaja. Uvidom u način prijema podnesenih zahtjeva utvrđeno je da se isti zavodi u tabelarni pregled u kompjuteru u programu WORD, a ne u klasičnoj knjizi ulazne pošte kako je to utvrđeno članom 15. Pravilnika o kancelarijskom poslovanju Ministarstva kojim je utvrđen način zavođenja i zaduživanja pošte, što znači da interni akt nije dosljedno primjenjivan. Na osnovu usvojenog Pravilnika o postupcima u provedbi programa razvoja male privrede Komisija formirana od strane Ministarstva za provođenje postupka javnog poziva je sačinila Poslovnik o radu i usvojila kriterije za vrednovanje programa i projekata po lotovima. Svi lotovi osim lot-a broj 4 su imali po tri kriterija od kojih najveći broj bodova (60 od ukupno 100) nosi kvalitet programa. Sačinjena je i bodovna lista poticaja po lot-ovima prema kojoj je tačno utvrđen iznos novčanih sredstava za broj bodova od 1 do 100 kako je predviđeno članom 19. naprijed navedenog Pravilnika. Članom 26. navedenog Pravilnika utvrđeno je da se iz odnosa ukupnih sredstava za jedan lot i ukupnih bodova za sve prijave tog lot-a ocijenjene s ocjenama iz člana 25. ovog Pravilnika dobije koeficijent (vrijednost boda lot-a). **Izvršenim uvidom u način bodovanja utvrđeno je da nisu definisani pod kriteriji kojim bi se tačno mogao odrediti broj bodova za utvrđeni kvalitet projekta- programa kao i za ostale kriterije. Prema izjavi ovlaštene osobe članovi komisije su pojedinačno ocjenjivali kvalitet projekta pa je broj bodova zapravo prosjek pojedinačnih ocjena svih članova komisije. Navedeni obračun komisije kao ni način utvrđivanja koeficijenata po lot-ovima nije predložen tokom revizije. Zbog naprijed navedenog nismo se mogli uvjeriti pa ni potvrditi da su dosljedno primijenjeni utvrđeni kriteriji u Programu utroška sredstava tekućih transfera.**

Nakon i izvršenog vrednovanja podnesenih zahtjeva za poticaj Komisija je predložila ministru da u skladu sa stavom 3. tačke V Odluke Vlade FBiH o usvajanju Programa objavi listu uspješnih pravnih i fizičkih lica koji su u potpunosti zadovoljili sve uslove tražene Javnim pozivom i potrebnom dokumentacijom. U „Službenim novinama FBiH“ (broj, 49 od 13.08. 2008. godine) objavljen je rezultat javnog poziva o izboru korisnika grant sredstava „Transfer za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“. U utvrđenom roku uloženi su prigovori na objavljene rezultate Javnog poziva. Komisija je zaključila da nakon ponovljenog uvida u dostavljenu dokumentaciju od 66 uloženi prigovora kao osnovane prihvati 5, a ostale odbije kao neosnovane jer u naknadnim pregledima dokumentacije nije bilo osnova da se prigovori usvoje. Također je odbijeno i šest prigovora koji su dostavljeni nakon utvrđenog roka za podnošenje iste. Izmjene i dopune liste su objavljene u „Službenim novinama FBiH“, (broj 57 od 10.9.2008. godine), čime je lista korisnika poticaja postala konačna. Nakon objave konačne liste Ministarstvo je sa budućim korisnicima poticaja sklopilo Ugovore o implementaciji poticajnih finansijskih sredstava. Prema potpisanom ugovoru korisnik je dužan da odmah nakon potpune implementacije odobrenih sredstava, a najdalje u roku od šest mjeseci, računajući od dana uplate sredstava, dostavi popunjen obrazac Izvještaj o implementaciji dodijeljenih sredstava, koji je u prilogu ugovora.

Sačinjen je izvještaj o utrošku dijela sredstava „Transfer za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ utvrđenim budžetom FBiH za 2008. godinu i upućen je Vladi FBiH 09.12.2008. godine kako je definisano članom 44. Zakona o izvršenju budžeta FBiH za 2008. godinu.

Potrebno je da se prilikom dodjele sredstava tekućih transfera dosljedno primjenjuju kriteriji utvrđeni Programom utroška sredstava tekućih transfera donesenih u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta u FBiH.

Potrebno je da se prijem podnesenih zahtjeva za poticaj vrši u skladu sa članom 15. Pravilnika o kancelarijskom poslovanju.

Program „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ (pilot program) realizovan je u iznosu od 2.000.000 KM. Nakon donošenja Odluke Vlade FBiH o usvajanju navedenog Programa 07.05.2008. godine objavljen je Javni poziv za prijavu aplikacija za izbor korisnika Programa „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ (pilot program) u iznosu od 2.000.000 KM. Komisija formirana od strane Ministarstva za izbor korisnika sredstava je sačinila Izvještaj o izboru korisnika prema kojem je na javni poziv prijavljeno 92 potencijalna korisnika, a nakon obrade dostavljene dokumentacije predloženo je 20

pravnih subjekata, koji su zadovoljili tražene uslove Javnim pozivom i potrebnom dokumentacijom. Ministarstvo je u skladu sa potpisanim Ugovorom o komisionim poslovima od 07.11.2008. godine sa Razvojnou bankom FBiH izvršilo primopredaju dokumentacije za 20 potencijalnih korisnika sredstava radi vršenja verifikacije zahtjeva za kredit prije donošenja konačne odluke od strane Ministarstva. Nakon preuzimanja ovih zahtjeva banka je u skladu sa Ugovorom izvršila verifikaciju i ocijenila da od 18 (dva u međuvremenu odustala) 12 zahtjeva ispunjavaju uslove za dodjelu kredita o čemu je 23.02.2009. godine obavijestila Ministarstvo.

Do okončanja revizije nije izvršen prenos sredstava Razvojnoj banci FBiH, radi čega još uvijek nisu sklopljeni pojedinačni ugovori o dodjeli sredstva i ako su od strane ovog Ministarstva donesene Odluke o dodjeli sredstava (09.03.2009. godine).

I ako nisu zaključeni ugovori sa korisnicima kredita od strane Ministarstva 12.12. 2008. godine u Glavnoj knjizi trezora evidentirana je obaveza prema Razvojnoj banci FBiH u visini od 2.000.000 KM. Na taj način stvoren je izdatak po osnovu tekućeg transfera i obaveza prema Razvojnoj banci FBiH, i ako nije došlo do realizacije istog. Imajući u vidu da se u skladu sa navedenim Programom sredstva plasiraju putem Razvojne banke FBiH, na revolving osnovi sa rokom povrata sredstava na JRR budžeta FBiH od 7 godina i kamatnom stopom od 2% nije izvršeno adekvatno evidentiranje navedenog plasmana sredstava a istovremeno je iskazan izdatak po osnovu tekućih transfera za poticaj razvoja poduzetništva u visini od 2.000.000 KM, što nije u skladu sa Zakonom o budžetu FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH. Pored navedenog u ukazujemo da su budžetom za 2008. godinu na poziciji tekućih transfera odobrena sredstva za tekući transfer za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta i da se ista nisu mogla realizovati sa ove pozicije za Program „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ (pilot program) obzirom da se ta sredstva dodjeljuju na kreditnoj osnovi sa obavezom povrata i uz utvrđenu kamatnu stopu.

Potrebno je poduzeti aktivnosti sa Razvojnou bankom FBiH u cilju realizacije sredstava u skladu sa potpisanim Ugovorom o komisionim poslovima od 07.11.2008. godine.

Potrebno je u saradnji sa Federalnim ministarstvom finansija poduzeti aktivnosti u dijelu odgovarajućeg evidentiranja plasiranih sredstava po osnovu Programa „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ (pilot program), kao i načina evidentiranja praćenja povrata datih sredstava.

Ministarstvo u skladu sa članom 15. Zakona o poticaju razvoja malog gospodarstva vrši nadzor nad njegovom primjenom u okviru propisanih ovlaštenja i na način utvrđen propisima kojim se uređuje upravni nadzor. U okviru svojih nadležnosti Ministarstvo može narediti otklanjanje nedostataka utvrđenih u postupku korištenja dodijeljenih sredstava i narediti povrat vrijednosti sredstava dodijeljenih ili utrošenih suprotno odredbama ovog Zakona. Ministarstvo je u skladu sa članom 20. naprijed navedenog Zakona donijelo provedbeni propis Pravilnik o postupcima u provedbi programa razvoja malog gospodarstva. Pravilnikom je predviđeno formiranje Komisije za praćenje implementacije dodijeljenih finansijskih sredstava koja treba da prati da li su način i dinamika korištenja finansijskih sredstava u skladu sa ovim Pravilnikom, potpisanim Ugovorima o korištenju poticaja i prihvaćenoj prijavi.

Uvidom u predočenu dokumentaciju utvrđeno je da je Ministarstvo imenovalo Komisiju za praćenje implementacije dodijeljenih finansijskih sredstava u skladu sa Odlukom o načinu obrazovanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca organa državne službe. Komisija je sačinila Poslovnik o radu za nadzor utroška dodijeljenih finansijskih sredstava. Obzirom da je na kraju budžetske godine izvršeno doznačavanje sredstava manjem broju korisnika sredstava iz Budžeta za 2008. godinu, a Ugovorom sa potpisanim korisnicima poticaja utvrđena obaveza podnošenje izvještaja o implementaciji sredstava je šest mjeseci nakon doznačavanja sredstava komisija nije prezentirala dokumentaciju o vršenju nadzora nad ovim sredstvima.

Naprijed navedena komisija je vršila nadzor na implementacijom sredstava doznačenih iz Budžeta za 2007. godinu i o tome redovno mjesečno obavještavala ministra Ministarstva. Prema podacima iz godišnjeg izvještaja o izvršenom nadzoru utvrđeno je da je od ukupno dodijeljenih 9.000.000 KM poticaja od strane korisnika poticaja dostavljeno izvještaja o implementaciji sredstva u visini od 8.403.536 KM. Uvidom u pojedinačno dostavljene izvještaje o utrošku sredstava poticaja korisnici poticaja kod podnošenja zahtjeva za poticaj od Ministarstva su tražili znatno veća sredstva i to za više vrsta aktivnosti. Ministarstvo je tokom dodjele sredstava odobravalu znatno manji iznos sredstava od traženog i prije potpisivanja ugovora o korištenju sredstava nije tražilo adekvatnu dokumentaciju od korisnika poticaja koja bi mogla potvrditi da li su osigurana nedostajuća finansijska sredstva za realizaciju projekta obzirom da Ministarstvo nije osiguralo

traženi iznos sredstava. Također, Ministarstvo u ugovorima nije preciziralo za što će se ta dodijeljena sredstva utrošiti, posebno kod korisnika koji su u zahtjevu za dodjelu sredstava tražili sredstva za više namjena, a što je imalo za posljedicu da se nije moglo potvrditi namjensko korištenje sredstava prema prezentiranoj dokumentaciji.

Korisnici poticaja su dostavljali izvještaje o implementaciji poticajnih sredstava koji su često bili nepotpuni, dokumentacija nije bila ovjerena ili nisu dostavljeni dokazi o izvršenom upošljavanju. **Komisija Ministarstva je tražila dokaze da su sredstva utrošena, da je izvršeno upošljavanje, a nisu ulazili u strukturu ulaganja prema zahtjevu korisnika sredstava odnosno da li su sredstva utrošena za one namjene za koje su i odobrena.**

Prema Poslovniku o radu za praćenje implementacije dodijeljenih finansijskih sredstava koji je donijela Komisija u njegovom Prilogu broj 3. Izvještaj o implementaciji dodijeljenih poticajnih sredstava navedeno je da se pod namjenskim utroškom finansijskih sredstava smatra i prenamjena sredstava u manjem ili većem iznosu u oblasti predviđene projektom, kao i u oblasti koje nisu predviđene projektom, ali su u djelokrugu rada korisnika sredstava. Do prenamjene odnosno preusmjeravanja dodijeljenih finansijskih sredstava može doći u slučaju da je korisniku odobreno manje od 50% finansijskih sredstava u odnosu na projektnim zahtjevom traženih sredstava od Ministarstva. Uvidom u dokumentaciju o izvršenom nadzoru nad utroškom sredstava transfera za 2007. godinu od strane Komisije, konstatovano je da je komisija u slučajevima gdje je odobreno manje od 50% traženih sredstava prihvatila kao pravdanje ulaganja sredstva koja nisu bila predviđena projektom, ali su u djelokrugu rada korisnika poticaja. Zbog naprijed navedenog ne možemo potvrditi da je u potpunosti ostvaren nadzor nad namjenskim korištenjem odobrenih sredstava kako je to utvrđeno članom 15. Zakona o poticaju razvoja male privrede, kod dijela korisnika sredstva poticaja i razvoja koji nisu utrošili sredstva za projekte za koja su aplicirali. Također ne može se potvrditi da su sredstva odobrena budžetom za Transfer za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta utrošena za namjene za koje su i odobrena. Zbog naprijed navedenog ne može se potvrditi da su u navedenom slučaju sredstva utrošena za namjene za koje su i odobrena u Budžetu na poziciji Poticaj za razvoj poduzetništva i obrta.

U 2009. godini Ministarstvo je Federalnom pravobranilaštvu Sarajevo uputilo 5 predmeta radi pokretanja prijedloga sudskog izvršenja rješenja o povratu dodijeljenih finansijskih sredstava od korisnika poticaja koji nisu opravdali namjensko trošenje dodijeljenih sredstava.

Potrebno je izvršiti uvid u dokumentaciju o izvršenom nadzoru nad namjenskim utroškom sredstava „Transfera za poticaj razvoja poduzetništva i obrta“ za 2007. godinu od strane Komisije u dijelu opravdanosti odobravanja prenamjene korisnicima poticaja kojima je odobreno manje od 50% traženih sredstava, sačiniti izvještaj i o tome obavijestiti menadžment Ministarstva.

Potrebno je da se u skladu sa članom 15. Zakona o poticaju razvoja male privrede ostvari adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom sredstava datih poticaj za 2008. godinu od strane korisnika poticaja.

Potrebno je da Komisije za praćenje implementacije dodijeljenih finansijskih sredstava „ Transfer za poticaj razvoja poduzetništva i obrta“ za 2007. godinu do ugovorom utvrđenih rokova od strane korisnika poticaja zahtjeva kompletnu dokumentaciju, a nakon isteka roka za dostavljanje iste u što kraćem roku nastave aktivnosti na poduzimanju adekvatnih mjera u cilju povrata datih poticaja.

6. KOMENTAR

U ostavljenom roku Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta se očitovalo dopisom broj 05-14 31/09 od 19.06.2009. godine, na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2008. godinu. U očitovanju je navedeno da su za jedan dio nalaza već pokrenute aktivnosti na realizaciji istih, dok su za drugi dio nalaza data obrazloženja. Navedena obrazloženja za jedan dio nalaza su prihvaćena i inkorporirana u konačan tekst Izvještaja, dok za određeni broj nalaza navedena obrazloženja nisu prihvaćena obzirom da nije priložena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza u Izvještaju. Detaljno pojašnjenje dato je u Komentaru na dostavljeno Očitovanje na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2008. godinu, koji je dostavljen uz konačan Izvještaj.

Direktor

Sektora za finansijsku reviziju

Munib Ovčina, dipl. oec.

Vođa tima:

Nusreta Hadžimustafić, dipl. oec.

Član tima:

Nina Šunjić, dipl. oec.

Tabela br. 1.
Izvršenje proračuna Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta na dan 31.12.2008. godine
u KM

Red. broj	Vrsta rashoda	Proračun za 2008.god.	Tekuća pričuva	Zakonska preraspodjela sredstava	Proračun za 2008.g sa zakonskim izmjenama ⁱ (od 3 do 5)	Smanjenje zakonskog proračuna ⁱⁱ	Operativni proračun za 2008. god. ⁱⁱⁱ (od 6 do 7)	Izvršenje Proračuna za 2008.	Proračun za 2007.god.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Tekući i izdaci	1.717.352	241.938	-24.568	1.934.722	-115.234	1.819.488	1.634.023	1.476.960
1.	Bruto plate zaposlenih	683.629	165.917	23.125	872.671		872.671	868.273	637.493
2.	Naknade troškova zaposlenih	267.529	57.371	-51.366	273.534		273.534	268.526	236.047
3.	Doprinosi poslodavca	74.800	18.650	3.673	97.123		97.123	95.792	70.669
4.	Putni troškovi	73.612			73.612	-12.269	61.343	56.781	47.452
5.	Izdaci za energiju								
6.	Izdaci za komunalne usluge	52.744			52.744	-8.792	43.952	38.670	31.922
7.	Nabavka materijala	42.250			42.250	-7.041	35.209	30.909	60.021
8.	Izdaci za usluge prevoza I goriva	52.945			52.945	-8.824	44.121	26.401	24.931
9.	Unajmljivanje imovine I opreme								
10.	Izdaci za tekuće održavanje	49.355			49.355	-8.226	41.129	32.490	23.707
11.	Osiguranje I bankarske usluge	16.548			16.548	-2.758	13.790	8.431	8.776
12.	Ugovorene usluge	403.940			403.940	-67.324	336.616	207.750	335.942
II	Tekući transferi (1+2+3)	10.317.700		-317.700	10.000.000		10.000.000	9.984.500	9.215.000
1.	Grantovi drugim nivoima	317.700		-317.700	0		0		
6.	Transfer za podsticaj razvoja, poduzetništva i obrta	10.000.000			10.000.000		10.000.000	9.984.500	9.215.000
III.	Kapitalni grantovi								
IV.	Kapitalni izdaci	156.500			156.500	-78.249	78.251	28.550	100.917
1.	Nabavka opreme	124.500			124.500	-62.250	62.250	28.550	83.592
2.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	32.000			32.000	-15.999	16.001		17.352
V	SVEUKUPNO	12.191.552	241.938	-342.268	12.091.222	-193.483	11.897.739	11.647.073	10.792.877
	Broj zaposlenih		38					38	38

ⁱ Proračun za 2008. godine sa izmjenama koje su propisane Zakonom o izvršavanju proračuna FBiH za 2008. godinu (Odluke Vlade FBiH i Rješenja Federalnog ministarstva financija).

ⁱⁱ Smanjenje zakonskog proračuna izvršeno od strane Federalnog ministarstva financija.

ⁱⁱⁱ Ukupno odobreni operativni Proračun, na dan 31.12.2008. godine.